

van : Werkgroep Duaal Functioneren
aan : Commissie Bestuur
datum : 12 september 2017
onderwerp: **Reactie op Rekenkamerbrief Netwerksturing**

Beste leden van de Commissie Bestuur,

De Rekenkamer Zeeland heeft een rapportage geschreven over de betekenis van netwerksturing voor de rolinvulling van Provinciale Staten. Er wordt terecht aangegeven dat er maatschappelijke vraagstukken zijn die op een andere manier behandeld dienen te worden aangezien deze vraagstukken met veel partners gezamenlijk aangevlogen worden. Ook andere overheden hebben soms hun eigen besluitvormingsproces hierin. Voorbeelden zijn bijvoorbeeld Campus Zeeland en Waterdunen. Deze andere manier van aanvliegen wordt ook vaak omschreven als netwerksturing. Dit staat tegenover de hiërarchische vorm van sturing waarbij Provinciale Staten alle zeggenschap heeft en als enige beslissingsbevoegd is. Netwerksturing is een belangrijke opgave voor de komende tijd. De vraag is welke de positie van Provinciale Staten hierbij is en hoe PS bij netwerksturing invulling kan en moet geven aan haar rollen.

De reactie van de Werkgroep Duaal Functioneren is geschreven vanuit de drie rollen van Provinciale Staten: kaderstellend, controlerend en volksvertegenwoordigend. Hierin zijn ook de adviezen meegenomen die de Rekenkamer naar voren heeft gebracht in haar rapport. Voor elk onderdeel geldt: heb het als Provinciale Staten in samenspel met Gedeputeerde Staten aan de voorkant over deze belangrijke zaken vóórdát je een proces met elkaar in gaat. Het frustriert wanneer er halverwege nog steeds gediscussieerd wordt over rolverdeling, afspraken etc. en het leidt tot een minder voldragen eindresultaat.

Kaderstellend

Met behulp van een startnotitie kan invulling worden gegeven aan de kaderstellende rol van PS bij netwerksturing. De kaderstellende rol voor PS is zeer cruciaal, omdat ook een belangrijk deel van de controlerende taak hiervan wordt afgeleid. Kaders maken aan de voorkant duidelijk binnen welke lijnen met eventueel bepaald budget de Staten GS 'de boer op sturen' naar andere partners om gezamenlijk een antwoord te vinden op het voorliggende maatschappelijk vraagstuk. Waar procesindicatoren een belangrijk onderdeel zijn van de kaders bij netwerksturing, is de vraag hoe de inhoudelijke kaderstelling plaats vindt. De Rekenkamerbrief gaat hier nu niet op in, maar deze zal –ook bij netwerksturing- noodzakelijk zijn. Kaders kunnen niet té strak worden geformuleerd, maar té ruime kaders zijn uiteindelijk niet te controleren in een democratisch besluitvormingsproces.

Om de Statenleden goed bij het proces te betrekken zou er voorafgaand aan de startnotitie een informele bijeenkomst (bijvoorbeeld een '*zicht op netwerkbijeenkomst*') kunnen worden georganiseerd. Experts van buiten en ambtenaren geven hierbij informatie over een bepaald maatschappelijk vraagstuk waarvoor mogelijk met behulp van netwerksturing beleid zou moeten worden gemaakt. Het verslag van de informele bijeenkomst dient te worden besproken in de betreffende commissie en hierna als 'bouwsteen' in de startnotitie meegenomen te worden.

Vervolgens moet PS bij de behandeling van de startnotitie de fundamentele keuze maken of bij het voorliggende maatschappelijk vraagstuk het instrument van netwerksturing moet worden gebruikt. In het startdocument moet ook duidelijk de rol en verantwoordelijkheden van de Provincie Zeeland in betreffende beleidsveld worden aangeven.

De startnotitie is ook het aangewezen document voor PS om kaders aan GS mee te geven. De mate van ruimte en sturing in de kaders zal mede afhankelijk van de rol en verantwoordelijkheden van de Provincie Zeeland in betreffende beleidsveld, maar ook van de politieke/maatschappelijke/financiële belangen en gevoeligheden.

Maatwerk is op zijn plaats. Daarnaast moet in het startdocument procesafspraken worden gemaakt waarbij wordt aangegeven welke externe partijen er betrokken zullen worden, hierbij kan PS aangeven of partijen ontbreken, de kwaliteit voldoende is en of de samenstelling evenwichtig is, en afspraken worden gemaakt hoe PS lopende het proces geïnformeerd gaat worden.

Controlerend

PS controleert lopende het proces van de netwerksturing de afspraken die in de startnotitie zijn gemaakt. Het voorstel van het netwerk moet, voordat het definitief is, worden besproken in PS, waarbij er ruimte is voor amendement. Wanneer andere overheden ook een besluit over een voorstel moeten nemen, is het raadzaam om die besluitvormingsprocessen op elkaar af te stemmen, de uitkomst met elkaar te delen en eventuele belangen op elkaar te leggen. Immers, twee verschillende visies die via een dagelijks bestuur weer opnieuw uit onderhandeld moeten worden, vertragen het proces inclusief eventuele ruis op de lijn. Een belangrijke vraag is wel welke inhoudelijke sturingsmogelijkheden PS heeft naast de controle op het proces en de kwaliteit van de samenwerking zoals verwoord in de Rekenkamerbrief. Politieke keuzes en inhoudelijke kaders zullen ook bij netwerksturing aan de orde blijven, zij dat deze meer in samenspraak met partners ingevuld moeten gaan worden. Ook hier weer geldt: om als Staten democratische controle van het overheidsorgaan op een goede en serieuze manier in te kunnen vullen, zijn aan de voorkant de kaders én procesafspraken het belangrijkste.

Volksvertegenwoordigend

Veel contacten met de Zeeuwse samenleving komen dagelijks tot stand door de fracties in Provinciale Staten of door individuele Statenleden. Dit moeten we vooral ook koesteren. Wel kan er, situatieafhankelijk, een bijeenkomst worden georganiseerd met de Staten en de netwerkpartners om op te halen wat speelt. Het zorgt ervoor dat iedereen op dezelfde informatiepositie wordt gebracht om in de besluitvorming op een gelijk speelveld keuzes te maken. Dat zou bijvoorbeeld kunnen plaatsvinden op het moment dat het netwerk met haar voorstellen komt vooruitlopende op de behandeling in PS. Belangrijk is om aan de voorkant vanuit de Staten af te spreken wat te doen bij vragen die tussentijds in het proces naar boven komen.

Aanbevelingen

- Met behulp van een startnotitie kan invulling worden gegeven aan de kaderstellende rol van PS bij netwerksturing.
- Politieke keuzes en inhoudelijke kaders blijven van belang bij netwerksturing. De invulling vindt plaats in samenspraak met de partners.
- Om de Statenleden goed bij het proces te betrekken zou er voorafgaand aan de startnotitie een informele bijeenkomst moeten worden georganiseerd.
- PS moet bij de behandeling van de startnotitie de fundamentele keuze maken of bij het voorliggende maatschappelijk vraagstuk het instrument van netwerksturing moet worden gebruikt.
- In het startdocument moet duidelijk de rol en verantwoordelijkheden van de Provincie Zeeland in het betreffende beleidsveld worden aangeven.
- De startnotitie is het aangewezen document voor PS om kaders aan GS mee te geven.
- Per maatschappelijk probleem is maatwerk benodigd.
- In het startdocument moeten procesafspraken gemaakt worden, waarbij wordt aangegeven welke externe partijen er betrokken zullen worden. Hierbij kan PS aangeven of partijen ontbreken, de kwaliteit voldoende is en of de samenstelling evenwichtig is.
- In het startdocument moeten afspraken worden gemaakt hoe PS lopende het proces geïnformeerd gaat worden.
- Het voorstel van het netwerk moet, voordat het definitief is, worden besproken in PS, waarbij er ruimte is voor amendement
- Wanneer andere overheden ook een besluit over een voorstel moeten nemen, is het raadzaam om die besluitvormingsprocessen op elkaar af te stemmen, de resultaten met elkaar te delen en eventuele belangen op elkaar te leggen.
- Situatieafhankelijk kan er een bijeenkomst worden georganiseerd met de Staten en de netwerkpartners om op te halen wat speelt. Dit zorgt ervoor dat iedereen op dezelfde informatiepositie wordt gebracht om in de besluitvorming op een gelijk speelveld keuzes te maken. Dat kan leiden tot een gedeelde kaderstelling, waardoor de sturing door de verschillende partijen (meer) in één richting werkt.

Vervolg

Op 27 oktober is een bijeenkomst gepland over netwerksturing. Hierbij zullen PS en GS in gezamenlijkheid netwerksturing bespreken. Hier zullen ook mogelijk problemen en oplossingen worden bediscussieerd. De hierboven genoemde aanbevelingen worden meegenomen in deze bijeenkomst. Verder kan in de bijeenkomst kort door GS worden toegelicht hoe de organisatie bezig is met het '*nieuwe werken*' om netwerksturing mogelijk te mak

Met vriendelijke groet,

de Werkgroep Duaal Functioneren